

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1938 kl. 1 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckta motioner angående ändring av
17 kap. 4 § handelsbalken m. m.*

Första lagutskottet har till behandling förehått två inom riksdagen väckta motioner, nr 34 i första kammaren av herr *Roos* och nr 74 i andra kammaren av herr *Bergquist*. I motionerna, vilka äro likalydande, hemställas att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående ändring av 17 kap. 4 § handelsbalken och eventuellt andra därav beroende lagrum enligt i motionen angifna riktlinjer samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Jämlikt 17 kap. 4 § handelsbalken äga betjänter och tjänstehjon förmånsrätt i arbetsgivares konkurs för dem tillkommande lön för sista året; samma förmånsrätt gäller för annan arbetares dagspenning eller avlöning, den där ej stått inne längre än sex månader efter förfallodagen. Den sålunda stadgade förmånsrätten avser all konkursgäldenärens egendom, lös som fast. Enligt 13 § i samma kap. må emellertid borgenär, som äger dylik förmånsrätt, icke njuta rätt till det, varuti andra hava särskild, ehuru lägre förmånsrätt, för mera än som i den övriga egendomen brister. Bristen skall fyllas efter ordningen av de andras förmånsrätter, så att den lägre viker för den högre, och fast egendom får icke tillgripas, så länge lös egendom finnes att tillgå.

I *motionerna* anföres i anslutning till de sålunda återgivna lagbestämmelserna bl. a. följande.

För tillgodoseende av de lönefordringar, som avses i 17 kap. 4 § handelsbalken, kan vid konkurs, ehuru i sista hand, även intecknad fast egendom tagas i anspråk. Att detta kan innebära risker för ett sunt fastighetskreditväsen torde icke kunna bestridas. Förekomsten av s. k. tysta förmånsrätter är överhuvudtaget ägnad att införa ett osäkerhetsmoment i kreditväsendet, men andra tysta förmånsrätter än de, som hänföra sig till lönefordringar, avse som regel relativt ringa belopp, under det att sistnämnda fordringar kunna uppgå till avsevärda summor.

Härefter återgives i motionerna ett fall,¹ då lönefordringar med förmånsrätt enligt 17 kap. 4 § handelsbalken trängt tillbaka de av en hypo-

¹ N. J. A. 1933, sid. 522.

teksförening innehavda tre första inteckningarna i en fastighet, belägen å annan ort än den där lönefordringarna förvärvats. I anslutning härtill anföra motionärerna följande.

Det anförda exemplet, vilket icke saknar motsvarighet på andra håll, visar tydligt, att de tysta förmånsrätterna kunna vara ägnade att medföra stora risker för fastighetskreditväsendet. Även om den mest noggranna undersökning föregår kreditgivningen, kan likväl en kreditinrättning icke skydda sig mot dylika risker. Bestämmelserna angående de tysta förmånsrätterna kunna även göra åtskilliga lagföreskrifter, som avse att trygga en säker placering t. ex. av omyndigas medel, tämligen illusoriska. Det ligger därför nära till hands att fråga sig, om icke förmånsrätten för lönefordringar, vilken som ovan nämnts måste anses som den viktigaste av de tysta förmånsrätterna, kan anordnas på så sätt, att densamma utan att förringa löntagarnas rätt upphör att medföra fara för kreditväsendet. Att försämra löntagarnas förmånsrätt bör icke ifrågakomma; det skäl, som ligger till grund för löntagarnas gynnade ställning i förmånsrättshänseende — nämligen att arbetaren-löntagaren i regel är för hela sin existens beroende av att han utfår sin arbetslön — är så starkt, att det icke medgiver någon rubbning av förmånsrättsordningen. Men frågan kan möjligen lösas genom en inskränkning av förmånsrätten i ett avseende och en utsträckning i ett annat. Inskränkningen skulle bestå däri, att så snart löntagarens arbete hänförs sig till en viss produkt, t. ex. en byggnad eller vissa varor, förmånsrätten skulle begränsas att avse just den egendom, varå arbetet nedlagts. Så t. ex. skulle en byggnadsarbetare ha förmånsrätt i den fastighet, å vilken han arbetat, en verkstadsarbetare i de varor han framställt eller kanske i all egendom, som är av den natur att den omfattas av förlagsinteckning, o. s. v. Ur praktisk synpunkt kanske det rent av skulle vara tillräckligt att på detta sätt begränsa förmånsrätten i fråga om arbete, som hänförs sig till fast egendom. Mot en sålunda begränsad förmånsrätt torde berättigade anmärkningar icke kunna framställas. Utvidgningen åter skulle bestå däri, att förmånsrätten skulle gälla icke blott som nu i konkurs utan även vid utmätning, så att t. ex. en byggnadsarbetare skulle kunna göra gällande sin fordringsrätt även vid en exekutiv auktion utom konkurs. Härigenom skulle en arbetare vinna en rätt, i viss mån jämfäst med den som en hantverkare har i gods som han bearbetat, och arbetaren måste härigenom anses tryggad. Åtskilliga svårigheter skulle naturligtvis kvarstå även med en sålunda bestämd förmånsrätt; stora grupper av arbetare finnas, vilkas arbete icke hänförs sig till en viss produkt, t. ex. husliga arbetare, kontorsbiträden m. fl., och för dessa måste säkerligen en allmän förmånsrätt kvarstå. Som regel torde emellertid de lönefordringar, som tillkomma sistnämnda kategori av arbetare, icke uppgå till några betydande belopp.

Ursprungligen upptog 17 kap. 4 § handelsbalken icke bestämmelse om förmånsrätt för lönefordringar för andra arbetare än sådana, som kunde anses såsom betjante eller tjänstehjon. Genom lag den 12 juni 1891 tillförsäkrades emellertid »annan arbetare» för fordran å dagspenning eller avlöning för de sista tre månaderna samma förmånsrätt som betjante och tjänstehjon för lön för sista året. Denna »annan arbetares» förmånsrätt utsträcktes genom lag den 10 juni 1910 angående ändring av ifrågavarande

lagrum till att avse dagspenning eller avlöning, den där ej stått inne längre än tre månader efter förfallodagen. Genom lag den 26 mars 1926 förlängdes slutligen tiden tre månader till sex månader. Beträffande *tillkomsten av den sista lagändringen* må här anföras följande.

I skrivelse den 22 april 1925 till socialstyrelsen, kommerskollegium, överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser anförde dåvarande chefen för justitiedepartementet, att han av förekommen anledning funnit det böra göras till föremål för utredning, huruvida en utsträckning av den då gällande tiden av tre månader kunde vara påkallad för att bereda ifrågavarande arbetare erforderlig trygghet för utfående av oguldna lönebelopp; och anmodade departementschefen fördenskull nämnda myndigheter att inkomma med yttrande angående behovet och lämpligheten av en lagändring i sålunda angiven riktning.

I en del av de i anledning av remissen avgivna yttrandena uttalades betänkligheter mot den ifrågasatta lagändringen av hänsyn till fastighetskrediten. Därvid framhölls bl. a. att det blivit vanligt att ett företag med dålig ekonomi för fortsättande av sin verksamhet låte sin kreditgivande bank utbetala förfallande löner direkt till de vid företaget anställda arbetarna, mot det att arbetarnas fordran med åtföljande förmånsrätt överlättes å banken. För att begränsa verkningarna av den ifrågavarande lagändringen väcktes olika förslag: Socialstyrelsen ifrågasatte om man icke skulle kunna föreskriva viss inskränkning av förmånsrätten gent emot fordringsägare med inteckningssäkerhet, t. ex. att förmånsrätten endast skulle gälla sådana fastigheter, som utnyttjades för driften av det företag, vari arbetarens lönefordran uppkommit. En länsstyrelse fann det böra övervägas, huruvida icke förmånsrätten för arbetslöner, i den mån densamma gjordes gällande framför inteckning i fast egendom, borde begränsas till sådan fastighet, vid vilken arbetet utförts. En annan länsstyrelse ifrågasatte om förmånsrätten ej borde begränsas till konkursgäldenärens lösa egendom eller till fastighet, varå arbete utförts. En länsstyrelse hemställde om utredning i vad mån en procentuell begränsning av förmånsrätten kunde finnas erforderlig. Svenska sparbanksföreningen ifrågasatte införande i lagen av en bestämmelse därom, att betjante, tjänstehjon och andra arbetare icke skulle vara berättigade till betalning ur andra fastigheter än sådana vid vilka de utfört sitt arbete. Alternativt föreslog föreningen en bestämmelse om att förmånsrätt enligt ifrågavarande lagrum ej finge göras gällande i *annan* fastighet utöver viss del, exempelvis 5 å 10 procent av fastighetens taxeringsvärde.

Vid remiss till lagrådet av förslag om utsträckning av tiden för förmånsrättens beräkning från tre till sex månader yttrade föredragande departementschefen bl. a. att han för sin del icke kunnat undgå att finna de beträffande fastighetskrediten uttalade farhågorna till väsentlig del ogrundade. Det från vissa håll framförda spörsmålet om en begränsning av för-

månsrätten för lönefordringar till att gälla allenast viss del av konkursboets egendom hade departementschefen icke funnit sig kunna upptaga i förenämnda sammanhang. Han tillade, att en lagändring av sådan innebörd icke torde kunna företagas utan att därvid toges hänsyn till förmånsrättsreglerna i allmänhet och det samband, som funnes mellan dem. Till en dylik mera omfattande utredning hade den då närmast föreliggande frågan icke synts honom giva anledning.

Vid anmälan i statsrådet av lagrådets utlåtande anförde departementschefen bl. a. följande.

Lagrådets flesta ledamöter, vilka funnit förslaget upphöjande till lag icke böra avstyrkas, hava uttalat, att den ifrågasatta lagändringen synts föranleda tveksamhet endast beträffande dess inverkan på fastighetskrediten. I detta hänseende har betydelse väsentligen tillagts de fall, då prioriterade lönefordringar efter överlåtelse bevakas i konkurs av annan än de ursprungliga fordringsägarna. Av de inom lagrådet avgivna yttrandena synes emellertid framgå, att någon avsevärd olägenhet hittills icke försports på grund av att ett flertal lönefordringar vid bevakning i konkurs på angivet sätt kunnat samlas å en hand. Att härutinnan skulle följa någon egentlig förändring på grund av en utvidgning av förmånsrätten i enlighet med förslaget synes icke sannolikt. Vid sådant förhållande lär det, på sätt lagrådets flesta ledamöter också uttalat, kunna lämnas åt erfarenheten att utvisa, huruvida skäl kan föreligga att låta viss begränsning av förmånsrätten på annat sätt än med hänsyn till tiden komma under ett närmare övervägande.

Första lagutskottet, som behandlade den därefter till 1926 års riksdag avlåtna propositionen (nr 52) i ämnet, tillstyrkte i avgivet utlåtande (nr 18) bifall till propositionen, därvid utskottet bl. a. förklarade, att utskottet i likhet med departementschefen och lagrådets flesta ledamöter ansåge, att den föreslagna utvidgningen av förmånsrätten ej skulle komma att i nämnvärd grad påverka fastighetskrediten.

Vid utlåtandet fanns fogad en reservation av en ledamot i utskottet, vilken med instämmande av tre andra ledamöter anförde.

Den tanke, som ligger bakom nu föreliggande förslag, är onekligen behjärtansvärd. Det synes vara riktigt, att den, som lagt ned arbete på frambringande av en viss produkt, erhåller förmånsrätt framför de flesta andra borgenärer för sin fordran, i vad denna avser såsom nu föreslagits sex månaders dagspenning eller avlöning i stället för nu stadgade tre månaders lön. Dessa fordringar gälla emellertid jämväl framför inteckningshavares, och det är detta som gör saken så komplicerad. Hade det endast gällt fordringar å lön för arbete, nedlagt å eller inom viss fastighet, så hade ju inteckningshavarna själva kunnat beräkna vad de i sådant avseende kunde riskera, men då nu förmånsrätten jämväl gäller lön för arbete, utfört kanske på långt bort belägna platser och inom verksamhetsfält, där inteckningshavaren måhända icke haft en aning om att arbetsgivaren bedrivit någon verksamhet, så ställer sig saken annorlunda. Om det föreliggande förslaget, samtidigt som det utsträckt tiden till sex månader, inskränkt förmånsrätten till allenast lön för det arbete, som jag förut berört, så skulle jag för visso icke haft

något att erinra emot förslaget. Men då så icke skett, måste jag med hänsyn till vikten av vårdandet av vår fastighetskredit hemställa, att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke måtte av riksdagen bifallas.

Utskottets hemställan bifölls av båda kamrarna — av första kammaren efter votering med 62 röster mot 61, vilka avgåvos för avslag — och lag i ämnet utfärdades, såsom förut nämnts, den 26 mars 1926.

Stadshypotekssakkunniga erinrade i sitt den 12 april 1934 avgivna betänkande om stadgandet i 17 kap. 4 § handelsbalken, sådant nämnda lagrum lydde enligt lagen den 26 mars 1926. De sakkunniga påpekade att vid föredragningen av förslaget till sistberörda lag inför Kungl. Maj:t förut-sattes, att det skulle lämnas åt erfarenheten att utvisa, huruvida skäl kunde föreligga att låta viss begränsning av förmånsrätten på annat sätt än med hänsyn till tiden komma under närmare övervägande, varefter de sakkunniga tillade följande.

Att behov av en sådan begränsning förefinnes, har erfarenheten inom stadshypoteksväsendet visat. De nu gällande bestämmelserna medgiva, att förmånsrätt må tillgodonjutas även för dagspenning och avlöning, som avse arbete utfört å annan fastighet än den, varur fordringen sökes gäldad med förmånsrätt. Det har förekommit, att för lönefordringar, inestående hos en entreprenör och avseende arbete utfört å en fastighet i en ort, åtnjutits förmånsrätt ur en hos hypoteksförening belånad fastighet belägen i en annan ort. Ett dylikt förhållande måste givetvis i avsevärd grad verka störande på fastighetskrediten, då långivarna i allmänhet torde vara ur stånd att bedöma den inverkan, som de tysta förmånsrätterna utöva på inteckningens verkliga värde, och i allt fall hypoteksföreningarna kunna nödgas att fästa avgörande vikt vid låntagarens verksamhet och dess omfattning. Vad sålunda anförts torde hänvisa på behovet av en omarbetning av förmånsrättsbestämmelserna.

1934 års *fastighetskreditsakkunniga* återgävo i sitt den 27 juli 1935 avgivna betänkande stadshypotekssakkunnigas ovannämnda uttalande, var-efter fastighetskreditsakkunniga för egen del anförde.

Fastighetskreditsakkunniga anse en begränsning av omfattningen av här ifrågavarande tysta förmånsrätt vara ägnad att stärka värdet av inteckningarna såsom kreditobjekt och vilja alltså understryka önskvärdheten av en ändrad lagstiftning härutinnan. Stundom kunna förmånsberättigade fordringar av nu berörda art uppgå till sådana belopp, att även innehavare av primärinteckningar kunna lida intrång i sin rätt. De sakkunniga äro visserligen medvetna om det berättigade i arbetarnas intresse av att äga viss säkerhet för lönefordran men vilja likväl ifrågasätta lämpligheten och behovet av att, såsom för närvarande är fallet, förmånsrätt för lönefordran, som hänför sig till arbete å viss fastighet, får åtnjutas även i annan fastighet än den, varå arbetet utförts.

Sedan fastighetskreditsakkunniga därefter i samma avsnitt av betänkandet berört jämväl några andra frågor sammanhängande med fastighets-

krediten, tillade de sakkunniga, att de icke förbisett, att fastighetskreditens intressen härvidlag i viss mån stode i motsatsförhållande till andra beaktansvärda intressen. Den närmare utredningen av förevarande spørsmål, vilka tillhörde civilrättens område, torde, enligt de sakkunnigas mening, icke ankomma på dem.

Stadshypoteksföreningarnas förtroenderåd anförde i skrivelse till styrelsen för konungariket Sveriges stadshypoteksskassa den 20 juni 1934:

Vid sammankomst med ombud för stadshypoteksföreningarna den 18 november 1933 för avgivande av uppgift till stadshypotekssakkunniga å frågor, vilka enligt föreningarnas mening borde bliva upptagna till behandling av de sakkunniga, beslöto ombuden enhälligt hemställa om sådan ändring av 17 kap. 4 § handelsbalken, att »arbetares dagspenning eller avlönning, den där ej stått inne längre än sex månader efter förfallodagen», endast skulle utgå med förmånsrätt ur den fastighet, varå arbetet utförts. Såsom skäl härför anfördes, att nu gällande bestämmelser kunde inverka synnerligen skadligt på fastighetskrediten.

Förtroenderådet ansåg ett oundgängligt behov av ändrad lagstiftning i angivet hänseende föreligga och anhöll att styrelsen för konungariket Sveriges stadshypoteksskassa måtte, helst gemensamt med Sveriges allmänna hypoteksbank och Svenska bostadskreditkassan, snarast ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställan om utredning för ernående av åsyftad lagbestämmelse, på det att förslag till dylik bestämmelse måtte kunna av Kungl. Maj:t framläggas för 1935 års riksdag.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 25 juli 1934 anhöllo därefter *konungariket Sveriges stadshypoteksskassa, Sveriges allmänna hypoteksbank och Svenska bostadskreditkassan*, med förklaring att de helt anslöte sig till de av förtroenderådet gjorda uttalandena, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärd för ernående av erforderlig lagstiftning i nu ifrågavarande hänseende.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 2 maj 1936 överlämnades framställningen till *lagberedningen* att tagas i övervägande vid fullgörande av dess uppdrag. I sistnämnda hänseende må anmärkas, att Kungl. Maj:t den 1 februari 1935 förordnat, att lagberedningen från och med den 1 mars 1935 skulle övertaga den pågående utredningen om revision av aktiebolagslagstiftningen, att en eller två av lagberedningens ledamöter skulle utföra erforderliga förberedande arbeten för revision av jordabalken samt att beredningen sedan utredningen angående revision av aktiebolagslagstiftningen slutförts skulle övergå till behandling av frågan om en reform av jordabalken. Enligt vad utskottet inhämtat torde lagberedningens arbete på aktiebolagsrevisionen vara i huvudsak slutfört vid 1938 års utgång om ock dess betänkande beräknas föreligga färdigt först på våren 1939.

Såsom förut nämnts är den arbetare enligt 17 kap. 4 § handelsbalken tillförsäkrade förmånsrätten icke knuten till den fastighet eller den rörelse, som det utförda arbetet avsett. Härav följer, att när arbetsgivarens huvudsakliga tillgångar utgöras av denna fastighet eller rörelse, förmånsrätten för lönefordringarna kan bli värdelös genom en överlåtelse av fastigheten eller rörelsen. Dessutom är särskilt beträffande byggnadsarbetares fordringsanspråk att märka, att byggnader merendels utföras på entreprenad. För utfående av sina lönefordringar äga arbetarna i sådana fall att hålla sig endast till entreprenören. Är denne, såsom ej sällan händer, mer eller mindre insolvent, kunna arbetarna icke rikta något rättsanspråk mot byggnadens ägare för att utfå vad dem rätteligen tillkommer. Dessa omständigheter ha föranlett arbetarna att söka genom blockad mot själva fastigheten tilltvinga sig sin rätt.

I det genom proposition (nr 35) till 1935 års riksdag framlagda förslaget till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder hade även viss reglering skett av stridsåtgärder vidtagna i indrivningssyfte mot parts efterträdare (»successor-blockader»). Andra lagutskottet, som behandlade propositionen, förordade i förevarande avseende propositionens förslag, varjämte utskottet, som fann det önskvärt, att frågan om lagstiftning i syfte att skapa större säkerhet för arbetares vid byggnadsföretag lönefordringar erhöles en snar tillfredsställande lösning, hemställde, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en skyndsamt utredning angående möjligheterna att tillskapa en rättsordning, som bereder arbetare vid byggnadsföretag ökat skydd för lönefordringar. Riksdagen, som avtog propositionen, biföll utskottets sistberörda hemställan och i enlighet därmed avfattades den till Kungl. Maj:t i ärendet avlåtna skrivelsen, nr 287.

Nämnda riksdagsskrivelse överlämnades den 10 juni 1937 till 1934 års byggnadsindustrisakkunniga för att, såvitt anginge förevarande spörsmål om arbetarnas lönefordringar, beaktas vid fullgörandet av de sakkunnigas uppdrag. Enligt uppgift i den till innevarande års riksdag avgivna riksdagsberättelsen beräknas de sakkunnigas uppdrag bli slutfört i början av 1938.

Jämligt 17 kap. 4 § handelsbalken äga betjänter och tjänstehjon förmånsrätt i arbetsgivarens konkurs för dem tillkommande lön för sista året; samma förmånsrätt gäller för annan arbetares dagspenning eller avlöning, som ej stått inne längre än sex månader efter förfallodagen. Den sålunda stadgade förmånsrätten, vilken endast kan göras gällande vid konkurs, omfattar all gäldenärens egendom, därvid dock är att märka att fast egendom icke får tagas i anspråk förrän i sista hand. En dylik »tyst förmånsrätt» medför uppenbarligen icke obetydliga risker för fastighetskreditväsendet. Sålunda förekommer understundom att företag med svag ekonomi låta tredje man, t. ex. en kreditgivande bank, förskottera arbetarnas avlöning mot över-

Utskottet.

låtelse av deras prioriterade fordringar. Den sammanlagda fordran å arbetslön, som må bevakas i företagarens sedermera inträffade konkurs och som, i den mån lös egendom ej finnes att tillgå, utgår framför fastighetsinteckningarna, kan då bli betydande. Uttagas lönefordringarna ur den fastighet vid vilken de uppkommit, kan väl i allmänhet någon invändning icke göras häremot. Men om, såsom någon gång skett, lönefordringarna göras gällande i en rörelsen helt ovidkommande, måhända å annan ort belägen fastighet, kan resultatet för visso bli stötande. Inteckningshavare kunna i själva verket på detta sätt få finansiera arbetskostnaden för fortsättandet av ett redan till undergång dömt företag, om vars existens de kanske sakna varje kännedom. Med ett dylikt system komma även, såsom av motionärerna påpekats, vissa lagföreskrifter som avse att trygga en säker placering t. ex. av omyndigas medel att bli tämligen illusoriska.

Det får sålunda anses som ett av hänsyn till fastighetskrediten angeläget önskemål att på något sätt begränsa ifrågavarande förmånsrätt, t. ex. till den fastighet eller produkt vartill löntagarens arbete hänför sig. En sådan begränsning bör emellertid icke leda till att ställningen därigenom försämrats för löntagaren, vilken som regel för sitt uppehälle är uteslutande hänvisad till den inkomst som hans arbete ger honom. I motionen har föreslagits att begränsningen av objektet för förmånsrätten skulle kompenseras därigenom att förmånsrätten skulle gälla icke blott såsom nu i konkurs utan även vid utmätning, så att t. ex. en byggnadsarbetare skulle kunna göra gällande sin fordringsrätt även vid en exekutiv auktion utom konkurs. Genom en sådan anordning skulle en arbetare vinna en rätt, i viss mån jämförbar med den som en hantverkare jämlikt 17 kap. 3 § handelsbalken äger i det gods han bearbetat. Vad särskilt beträffar byggnadsarbetare torde en kompensation kunna lämnas även därigenom att de berättigas att göra gällande förmånsrätt i den av dem uppförda eller reparerade fastigheten, i vems hand denna än befinner sig, och alltså icke såsom nu allenast om och så länge den äges av arbetsgivaren. Detta spörsmål ingår som en del i det större problemet om tryggnad av byggnadsborgenärernas rätt.

Såsom ock i motionen anmärkts möta avsevärda lagtekniska svårigheter då det gäller att utforma förmånsrättsreglerna i enlighet med de ovan antydda riktlinjerna. Stora grupper av arbetare finnas, vilkas arbete icke låter sig hänföra till en viss fastighet eller en viss produkt, och för dessa kan någon begränsning av den nu gällande allmänna förmånsrätten som regel icke ifrågakomma. Utskottet har därutöver bemärkt att förmånsrätt såsom betjände i rättspraxis tillerkänts åtskilliga befattningshavare i chefsställning, såsom verkställande direktörer och disponenter hos aktiebolag, och detta även i sådana fall då de, t. ex. efter en ombildning av sitt enskilda företag till aktiebolag, intagit en ekonomiskt tämligen dominerande ställning i företaget. Då dessa personer ofta äga uppbära höga löner och förmånsrätten för dem omfattar ett helt år, kunna de vid företagets konkurs

komma att uppbära betydande belopp på inteckningshavarnas bekostnad. Hänsynen till fastighetskrediten påkallar därför tydligen en omprövning av förmånsrättsbestämmelserna även i denna del.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående en revision av de i 17 kap. 4 § handelsbalken givna föreskrifterna om förmånsrätt för arbetare m. fl. och vad därmed kan äga samband samt för riksdagen framlägga det förslag vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 3 mars 1938.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Karl Emil Johanson*, *Wagnsson*, *Karl A. Karlsson**, *Emil Andersson**, *Karl Johan Olsson*, *Roos* och *Egnell*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist*, *Lindqvist** och *Hedlund* i Östersund*, fru *Östlund* samt herrar *Ryberg**, *Johansson* i Krogstorp, *Gezelius** och *Landgren*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.